

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 19. JANUARJA 1978

ŠTEVILKA: 2. LETO: XXVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarskega tiska, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

USMERITEV ZA DELO SINDIKALNIH ORGANIZACIJ PRI RAZVIJANJU SAMOUPRAVNIH DRUŽBENO EKONOMSKIH ODNOSOV NA PODROČJU RAZISKOVALNEGA DELA

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je na 52. seji, dne 22. decembra 1977 razpravljalo o osnutku stališč, priporočil in sklepov o raziskovalni dejavnosti kot sestavini združenega dela ter sprejelo naslednjo USMERITEV za delo sindikalnih organizacij pri razvijanju samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov na področju raziskovalnega dela.

Osnutek stališč, priporočil in sklepov o raziskovalni dejavnosti kot sestavini združenega dela in sama obravnava raziskovalne dejavnosti v skupščini SR Slovenije – drugič letos – predstavlja pomemben prispevek k najširšemu seznanjanju ter h krepitvi zavesti o pomenu in potrebnosti znanja in raziskovalne dejavnosti v našem družbeno ekonomskem razvoju. Prav tako pomeni ta razprava obveznost vseh družbenih dejavnikov, da poglobljajo samoupravne odnose in pospešeno nadaljujejo proces samoupravnega organiziranja raziskovalne dejavnosti.

Sindikati bomo stališča, priporočila in sklepe, o katerih so razpravljali v zborih skupščine SR Slovenije in ki bodo dokončno sprejeta po razpravi v skupščini raziskovalne skup-

nosti Slovenije, upoštevali pri angažiranju organizacij in organov sindikatov v njihovem delovanju za celovitejšo obvladovanje družbene re-

produkcije, za hitrejši gospodarski razvoj in za dvig družbene produktivnosti. Se posebno se bodo sindikalne organizacije na vseh ravneh angažirale v naslednjih smereh.

1. Za doslednejše uresničevanje samoupravnega družbenega planiranja, ki mora biti usmerjeno predvsem k temeljnemu nosilcu planiranja

(Nadaljevanje na 8. strani)

DECEMBRSKI PROIZVODNI REZULTATI DOBRI

V mesecu decembru je celotna Železarna dosegla 97,5 % z družbenim planom predvidene skupne in 100,2 % gotove proizvodnje (v razpredelnici na tretji strani so podatki o odnosu na operativni plan). Po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela so dosegli naslednje rezultate:

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v decembru obratovala dobro in je bila zato tudi z družbenim planom predvidena pro-

izvodnja presežena. Poraba vsipnega koksa je bila 675 kg na tono grodlja, kar je pa 8 kilogramov na tono več, kot je predvideval plan in 25,9 kg na tono manj, kot v novembru.

TOZD JEKLARNA

Martinarna sicer z družbenim planom predvidene proizvodnje ni izpolnila, ker je obratovala namesto s petimi, samo s štirimi SM pečmi. Vendar je delala zelo dobro in je bila dosežena v decembru najvišja mesečna proizvodnja v letu 1977.

Osnovni vzrok, da elektro jeklarna ni dosegla planirane proizvodnje, je bila redukcija električne energije. Iz tega razloga ni obratovala ASEA peč 80,45 ur in Lectromelt peč 75,15 ur. Zaradi zahtevnejšega proizvodnega programa so bili na vsaki peči izvedeni tudi po trije remont, namesto običajnih dveh.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

POGLED NA DELAVCE Z VIŠJO IN VISOKO IZOBRAZBO

V prejšnji številki smo razgrnili temeljne operativne zaključke, ki jih je ponudila analiza kadra z višjo in visoko izobrazbo. Tokrat bomo nekatere zaključke podprli s statističnimi podatki, hkrati pa nekoliko podrobneje osvetlili posamezne ugotovitve.

VSAK MESEC DELAVEC VEČ Z VISOKO IZOBRAZBO

Skupno število delavcev z visoko izobrazbo se je v trinajstih mesecih povzpelo za 13, torej v povprečju vsak mesec ena oseba več. V tem razdobju se je njihovo število povečalo od 122 na 135 oseb, kar po-

meni porast odstotka na skupni stalež z 1,94 % na 2,09 %.

Največ smo pridobili ekonomistov, in sicer osem, dva ostala družboslovca, enega matematika, oziroma fizika in enega pravnika. Pri ostalih strokah je skupno stanje ostalo nespremenjeno.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

LETO 1977 ZAKLJUČILI PET Odstotkov POD PLANOM

Čeprav so zadnji meseci preteklega leta kazali dosti obetajoče rezultate, ni bilo mogoče nadoknaditi zamujenega med letom in tako smo pri skupni proizvodnji v Železarni zaostali za družbenim planom za 5,7 %, pri blagovni proizvodnji pa 5,5 %. Skupno in blagovno, oziroma gotovo proizvodnjo so v odnosu na družbeni plan presegle le temeljne organizacije združenega dela: Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Profilarna, Jeklovlek in Elektrode.

Več kot deset odstotkov za družbenim planom sta zaostali temeljni organizaciji združenega dela Plavž in Hladna valjarna Bela, med enim in desetimi odstotki pa TOZD: Jeklarna, Livarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov, Žičarna in Vratni podboji.

Skupna proizvodnja za vso Železarno je v lanskem letu znašala 1.500.965,4 tone, gotova proizvodnja 400.538,5 tone, odprema pa 403.908,4 tone.

Podrobne rezultate o doseganju družbenega plana v lanskem letu po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela z analizo, boste lahko prebrali v naši naslednji številki.

IZVRŠEVANJE DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V DECEMBRU IN V LETU 1977

Analiza zajema primerjavo doseženih prodajnih rezultatov v mesecu decembru in v letu 1977, v primerjavi z družbenim planom in doseženimi rezultati v letu 1976.

Družbeni plan za mesec december je predvideval 39.310 ton prodaje v vrednosti osnove realizacije 386,2 milij. din in povprečno prodajno ceno 9.888 din za tono. V tem mesecu smo se količinsko planu zelo približali in prodali 39.033 ton naših izdelkov, kar pomeni 99,3 % izpolnitve plana. Posamezne temeljne organizacije združenega dela so v tem mesecu dosegle zelo dobre količinske rezultate, predvsem Livarna, Profilarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov, plan pa sta prekoračili tudi TOZD Valjarna debele pločevine in TOZD Zebjarna.

Vrednostno izpolnjevanje plana je nekoliko slabše in to zaradi nižje dosežene poprečne prodajne cene kot smo predvidevali. Poprečna prodajna cena Železarne je znašala 9.773 din za tono. Med posameznimi temeljnimi organizacijami je niso dosegle Livarna, Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Bela, Vratni podboji in Zebjarna.

Osnovni vzrok za nedoseganje planske cene je slabši asortiment kot smo ga načrtovali.

Plan ostale realizacije smo izpolnili s 103,1 %.

(Nadaljevanje na 7. strani)

STALIŠČA IN PRIPOROČILA SINDIKATOV ZA RAZVIJANJE ORGANIZIRANE MNOŽIČNE INVENTIVNE DEJAVNOSTI

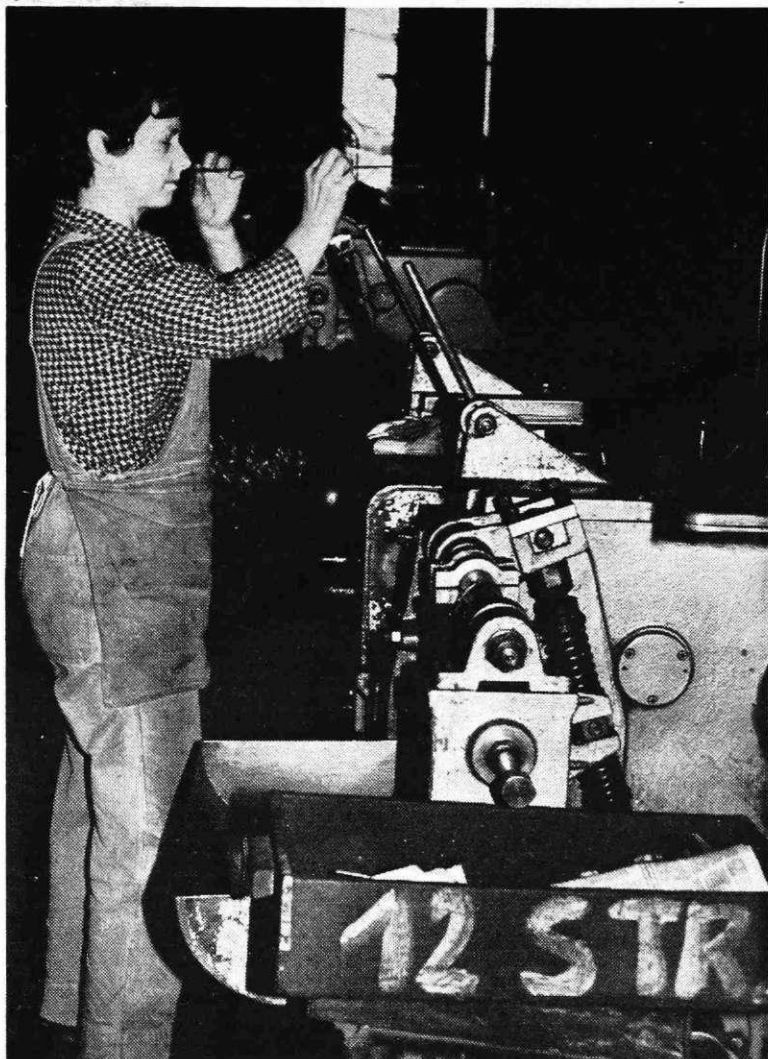
I. VLOGA SINDIKATOV PRI RAZVIJANJU MNOŽIČNE INVENTIVNE DEJAVNOSTI

1. V času, ko se na vseh področjih vključujemo v organizirano akcijo za stabilizacijo našega gospodarstva, moramo še posebej poudariti povezanost inventivne dejavnosti z akcijo stabilizacije kot njegovim sestavnim delom. Zavedati se moramo, da je za uspešno stabilizacijo gospodarstva potrebna aktivizacija vseh

naših ustvarjalnih sil in da moramo angažirati predvsem lastne sile.

V dosedanjem razvoju slovenskega gospodarstva nismo uspeli izkoristiti vsega ustvarjalnega potenciala na področju inventivne dejavnosti. Rešitev številnih gospodarskih problemov zato danes zahteva preusmeritev naše razvojne politike in aktiviranje kvalitativnih dejavnikov

(Nadaljevanje na 8. strani)

Sodelavka v elektrodnem obratu

SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD SŽ NA RAVNAH

Predsednik Koloman Vrečič sklicuje 20. januarja šestnajsto sejo delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne na Ravnah. Delegatom poleg odobritve zapisnika zadnje seje in pregleda sklepov predlaga v obravnavo:

- določitev predloga samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD SŽ, s predloženimi spremembami in dopolnitvami ter predlogom, da se v vseh delovnih organizacijah izvedejo referendumi za sprejem sporazuma in sicer za vsako TOZD, v času od 25. januarja do 15. februarja. Predlaga se tudi, da se v istem času v vseh delovnih organizacijah izvolijo delegati v delavski svet Slovenskih železarn in v odbor samoupravne delavske kontrole;

- določitev predloga samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko Slovenske železarne;

- sprejem dogovorjenih stališč za enotno uveljavitev sindikalne liste 1978 v delovnih organizacijah Slovenske železarne. Predlog, ki je predložen delegatom v razpravo in sprejem, predstavlja le valorizacijo zneskov iz leta 1977;

- potrditev samoupravnega sporazuma o dolgoročnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev z blagovnim prometom ter v zvezi s tem potrditev samoupravnega sporazuma o osnovah plana ter obravnavanje blagovnih tokov gotove proizvodnje delovnih organizacij Slovenske železarne in delovnih organizacij blagovnega prometa. Zadnja dva sporazuma sta bila v decembru posredovana vsem delovnim organizacijam SOZD Slovenske železarne v razpravo;

- financiranje delovne skupnosti skupnih služb SOZD Slovenske železarne v prvem četrtletju 1978 in določitev osebnega dohodka za generalnega direktorja SOZD Slovenske železarne. Predlaga se, da do sprejema samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti med združenimi TOZD Slovenske železarne in delovno skupnostjo skupnih služb SŽ, za financiranje dejavnosti delovne skupnosti SŽ vse delovne organizacije SŽ v prvem četrtletju prispevajo mesečno akontacijo v višini mesečnega prispevka iz leta 1977.

URESNIČEVANJE LETNEGA IN OPERATIVNIH MESEČNIH PLANOV REMONTOV V LETU 1977

Pri izdelavi letnega plana remontov za leto 1977 nas je vodila misel, da bi z enodnevnimi remontmi, ki naj bi imeli vlogo preventivnega vzdrževanja, držali posamezne proizvodne naprave v takem stanju, da bi lahko na njih dosegali predvideno proizvodnjo, ne da bi zato povečali zastoje. Pri tem smo že računali na reorganizacijo vzdrževanja v dve temeljni organizaciji združenega dela. Enodnevne remonte bi po predvidevanju izvajali v glavnem delavci TOZD Vzdrževanje, delavci TOZD Remontne delavnice pa naj bi bolj organizirano pristopili k izvajanju večdnevniht remontov, vključno z večjimi rekonstrukcijami.

Letni plan remontov za leto 1977 je na osnovi teh principov predvideval le 242 večdnevniht remontov, vključno z remontom začetim v decembru 1976. Enodnevnih remontov v trajanju od šest pa do 24 ur je bilo z letnim planom predvidenih kar 500.

Na osnovi letnega plana, ki je bil sprejet tudi v proizvodnih TOZD, smo mesečno izdelovali operativne mesečne plane remontov, ki pa so se razlikovali od letnega plana. Z operativnimi mesečnimi plani je bilo namreč skupno programiranih le 220 večdnevniht in kar 542 enodnevnih remontov. Pri enodnevnih remontih je povečanje na račun hladne valjarne Bela, ker ti niso bili programirani z letnim planom remontov.

Po posameznih proizvodnih grupah pa so bili razdeljeni takole:

TOZD Plavž: Letni plan remontov je za vse oddelke predvideval skupno osemnajst večdnevniht in kar 81 enodnevnih remontov. Z operativnimi mesečnimi plani pa je bilo potem programiranih 17 večdnevniht in 72 enodnevnih remontov. Med letom pa je bilo opravljenih 14 večdnevniht in 48 enodnevnih remontov, ali 62,62 % letnega plana. Med večje remonte lahko štejemo remont plavža št. 2, ki je razen rekonstrukcije zajel tudi večja sanacijska dela. Pri teh delih so bili v veliki meri angažirani tudi zunanji izvajalci, tako pri izdelavi posameznih delov konstruk-

(Nadaljevanje na 7. strani)

PRED KONGRESI ZVEZE KOMUNISTOV DELEGATSKI SISTEM II

»Obstajata dve načelni razliki med delegatskim sistemom socialističnega samoupravljanja in klasičnim političnim zastopništvom.

Za naš delegatski sistem je bistveno predvsem to, da so namesto abstraktnega političnega državljanja in strankarskega političnega sistema, ki izhaja iz takšne fikcije političnega državljanja, postali vir in dejanski nosilec političnega sistema delavci, kmetje, inteligenca in drugi delovni ljudje in občani prav kot samoupravljalci v integralnem sistemu samoupravnega interesnega pluralizma in na vseh področjih družbenega življenja — tako v samoupravnem združenem delu kakot tudi v vseh drugih oblikah demokratične samoupravne organizacije družbene aktivnosti in medsebojnih odnosov.

Po drugi strani v našem delegatskem skupščinskem sistemu deluje, namesto klasičnega političnega poslanca kot eksponenta določene politične stranke, kolektivna delegacija skupnosti samoupravnih interesov na vseh področjih družbenega življenja, ki je eksponent resničnega človeka kot nosilca konkretnih osebnih in družbenih interesov. V svojih demokratičnih samoupravnih skupnostih in prek delegacij teh skupnosti skrbi ta človek sam za svoje interese, povezuje se hkrati z vsemi drugimi delovnimi ljudmi in njihovimi interesi v integralnem sistemu demokratičnega samoupravljanja. Takšna delegacija omogoča, da nastaja v njej večina in manjšina, toda ne na podlagi splošnih političnih diferenciacij, temveč na podlagi konkretnega odnosa do urejanja posameznih samoupravnih in družbenih problemov. Pa tudi tedaj, kadar nastane takšna večina in manjšina, sta po sami naravi te delegacije izraz naporov, da bi našli najboljše rešitve, ne pa oblika boja za politično oblast, v katerem na odnos do konkretnih problemov in interesov družbenega življenja gledajo samo s stališča zbiranja volilnih točk v množicah.

Potemtakem delegatski sistem ne temelji na pluralizmu nekakšnih splošnih političnih interesov, ampak na pluralizmu konkretnih družbenih interesov delovnih ljudi in občanov, kakor se kažejo na raznih področjih družbenega življenja. Na takšnem samoupravnem in demokratičnem pluralizmu interesov zasnovan delegatski sistem določa tudi ustrezno naravo demokratičnih pravic delovnega človeka in občana. To je predvsem pravica delavca, delovnega človeka in občana, na podlagi katere sam v največji meri — v okviru svojih samoupravnih skupnosti bodisi na podlagi samoupravnih sporazumov ali z demokratičnim določanjem večine samoupravljalcev v posameznih samoupravnih skupnostih — odloča o vseh svojih interesih; prek svojih delegacij v delegatskem sistemu, se pravi spet neposredno, pa sodeluje pri sprejemanju odločitev državnih organov, ki se nanašajo na njegove interese. Seveda mora ta sistem zagotoviti, da se parcialni interesi hkrati demokratično usklajujejo tako s skupnimi interesi v širših samoupravnih skupnostih kot s splošnimi družbenimi interesi, o katerih odločajo delegatske skupščine.

S tem pa nikakor ne želim trditi, da delegatskemu sistemu oziroma posameznim delegacijam v nobenem primeru ni moč vsiliti tudi boja za oblast. Nekaj razlogov je, zaradi katerih moramo tudi to upoštevati. Prvič, protisocialistične in protisamoupravne sile imajo določen idejno-politični vpliv tudi na samoupravno strukturo. Drugič, tudi notranji tehnobirokratski in drugi podobni konservativni in reakcionarni pritiski lahko povzročijo, da se določeni parcialni in družbeni interesi politizirajo in tako spremenijo v sredstvo političnega boja za določene pozicije v samoupravnem in družbenem sistemu oziroma v sredstvo boja za ekonomsko in politično oblast. Takšni pritiski se bodo še dolgo kazali in je zato potrebna stalna akcija organiziranih subjektivnih socialističnih sil z zvezo komunistov na čelu, da bodo takšne tendence in pojavi vse bolj omenjeni. To bo možno samo, če se bo sam delegatski sistem sposoben postavljati po robu takšnim pritiskom.

NOVA ŽEPNA KNJIGA

Kdor se zanima za knjige, je mogoče opazil novo knjižno zbirko, v kateri so zanimive knjige vseh vrst po za današnje čase presenetljivo nizkih cenah. Mogoče jo je opazil tudi kdo, ki sicer ne zahaja po knjigarnah, kajti te knjige so v prodaji tudi v samopostrežnih trgovinah, kioskih, itd. na 250 prodajnih mestih po vsej Sloveniji.

Gre za novo zbirko v moderni žepni vezavi, v kateri je zastopano branje vseh vrst: romani in povesti znanih tujih in domačih pisateljev, vojno dokumentarne zgodbe, fantastika, priročniki, vmes je celo Ivačičeva kuharska knjiga. Kaže, da skušajo slovenske založbe (nove žepne zbirke ne izdaja samo ena, ampak skupno sedem slovenskih založb) tokrat res ponuditi bralcem zanimive knjige po zelo nizkih cenah: večinoma so po 30, 40 in 50 din, najcenejše celo po 20 din. Ker so vmes obsežni romani, nam primerjava s trdo vezanimi knjigami istega obsega pokaže, da so te nove žepne knjige napredaj za četrtino do tretjino običajne cene.

Založniki nove žepne knjige obljublajo, da bodo zbirko dopolnili z novimi zanimivimi knjigami še pred pomladjo in jo po izbiri razširili še na nova področja, ki zanimajo bralce.

Bil je že skrajni čas, da tudi Slovenci dobimo moderno žepno knjigo po nizki ceni, kakršna je v drugih evropskih deželah že dolgo uveljavljena. Zanimiv izbor prvih 12 knjig je dober obet za to, da bodo bralci knjige dobro sprejeli, njihova nizka cena pa daje upati, da jih bo kupil tudi marsikdo, ki sicer ne kupuje redno knjig.

Zimski motiv s Plavža

KAJ JE SAMOUPRAVLJANJE?

Prav pri predmetu samoupravljanje s temelji marksizma imajo dijaki veliko možnosti za sodelovanje, za spoznavanje vsega tega, kar se učijo med šolskim letom v praksi. Tako se je neka dijakinja ene je-seniških srednjih šol odpravila med sokrajane z magnetofonom, da bi jih vprašala, kaj si pod samoupravljanjem predstavljajo. Kljub neprijetnosti in odgovorom, ki so jo razočarali, je zrelo razložila, zakaj imajo njeni sokrajani tak odnos do same besede — samoupravljanje.

»Samoupravljanje je pravica vseh članov družbe, da sami neposredno odločajo o pomembnih družbenih zadevah,« tako nekako mislim, da se glasi definicija. Neka starka me je prosila, naj ji jo povem, in se zraven opravičevala, da ničesar ne ve. Bila je to prijazna stara žena, a tudi edina prijazna. Ko sem prvega prosila, naj mi v mikrofon pove, kaj je samoupravljanje, se je uprl: »Tja noter pa že ne bom govoril.« Če sem hotela kaj zvedeti, sem torej morala beležiti in obljubiti anonimnost (vsaj pri večini je bilo tako). Bilo je okrog petnajst žrtev, in to starejši, mladina in »tisti v najlepših letih«. Že po odgovorih boste lahko razbrali njihove poklice:

1. Ja, premalo sem študiran, vprašajte tiste, ki so bolj učeni.
2. Jaz sicer sploh ne vem, ker grem samo v hlev in na polje in ne hodim po sestankih. Ne more biti kaj dobrega.
3. Ja, samoupravljalce je pri naši hiši ata, ki vse odloči.
4. To je pa zaguljeno, ja, samoupravljanje.
5. Mislim si svoje. Vi ste še mladi, kot starejši pa boste spoznali, da se vsega ne sme povedati. Tisti, ki je iskal pravico, je bil še vedno tepen.
6. Je ena lumparija, oni že vedo, kaj je.
7. Pri nas je samoupravljanje bolj v teoriji, v praksi slabo. Bomo videli, koliko bo samoupravljanja zdaj, ko bodo volitve za plačano ali neplačano zdravljenje v bolnicah. Vsi smo proti plačevanju, a najbrž bo.

8. Jaz se ne zastopim na samoupravljanje, vedno polušam poročila, pa nič ne vem.

9. Je beseda, »fajna« za ušesa, pa slaba za želodec.

10. Samoupravljanje je zato, da so ljudje krivi; če dobiš manjšo plačo, si sam kriv.

11. Jaz bi ti povedala, pa ti bom to, kar se v šoli uči.

12. Nič posebnega ni. Pod katero koli oblastjo si, tisto moraš zagovarjati. Pod vsako je nekaj slabega in dobrega. Zdaj živimo dobro, da nikoli, toda s takimi dolgotrajnimi bomo daleč prišli. Prav treba je toliko proslav, ki toliko stanejo.

Iz preostalega gradiva pa je dijakinja izbrala najznačilnejše izjave in jih povezala v dvogovor:

— Gospodje samoupravlja, mi pa delamo.

— Kaj bi bilo, če bi vsi znali pridigovati.

— Naj gredo še oni malo delat.

— Ja, če bi bil pa ti pri koritu, bi tudi tako govoril.

— Tisti, ki dela, ni nič vreden, le tisti, ki zna govoriti, nekaj velja. Le glej, kako hitro jim rastejo hiše: za-sebna vila, vikend na morju in počit-niška hišica v gorah.

— To je pa res; Zakaj so sprejeli tisti zakon, če so že vnaprej vedeli, da bo zguba?

— Saj ti pravim! Kdaj pa delavci sploh odločajo, samo potrdijo lahko, če ne, ga pa vržejo ven ali dajo na slabše delovno mesto.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Ko smo že pri lažjih zvrsteh ome-nimo še znanstveno fantastiko. Znanstveno-fantastični romani se le redko povzpnejo na raven resnične umetnosti. In vendar jih ne kaže preganjati: ti romani namreč tešijo neke potrebe, ki so v osnovi pozitivne, če že ne plemenite, namreč, človekovo slo po novem, intelektualno radovednost, veselje do kombiniranja. Pri tem je kajpak zapostavljena življenjska polnost in tehtnost, — le-to omogoča samo soočanje z današnjim, morda včerajšnjim dnem, skratka realizem. No, zdaj je izbor znanstvene fantastike v slovenščini obogaten za še eno delo. To je **Ne-premagljiva** poljskega pisatelja Stanislaw Lema. Ne bi bilo odveč dodati, da je prav Lem eden

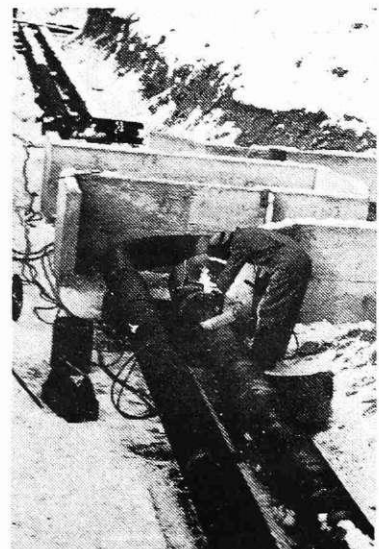
največjih kritikov pogrošne znanstvene fantastike. O tem je napisal tehtno razpravo.

V zbirki žepna knjiga je izšlo še dve deli lažjega žanra: J. Higginsa **Orel je pristal** in A. Macleana **Polarna postaja Zebra**. Za Macleana bi lahko rekli, da ga skušajo napraviti pri nas za modrega pisatelja. V spremnih besedah nam zatrjujejo, da njegove skrajno napete zgodbe niso brez umetniške vrednosti. To je seveda malce pretirano, drži pa, da njegova dela grede »za med«, oziroma po slovensko rečeno: kot sveže zemlje.

Maclean je pri nas v modi nekaj mesecev, H. G. Kongsalik pa že vrsto let. No, tudi pri njem je težko govoriti o umetniški vrednosti. In vendar, rešuje ga to, da se vsaj na videz zavzema za pozitivne vrednote. In kajpak, zanj govori priljubljenost. Istočasno so natisnili spet dveje Kongsalikovih del. Naslova (**Ljubezen močnejša kot smrt** in **Srečni zakon**) pričata, da gre v teh knjigah za pomembne reči.

Zdaj pa bi lahko omenili še kakšno pomembnejše delo. Najprej naštejmo nekaj novejših pripovednih del iz domačih logov. Torej: Karel Grabeljšek: **Nioba**; Saša Vuga: **Erazem Predjamski**; Tri domače povesti; Janez Vipotnik: **Enainštideseto**; Anica Zidar: **Strasti v grapi**. Prevladuje torej zgodovinska in kmečko-domačijska tematika, pogrešamo pa živo sodobnost, podobno kot v filmu. Pa bi bila prav živa sedanost morda tisto področje, na katerem bi se lahko zares srečala sodobni pisec in bralec.

Na koncu omenimo še nekaj knjig, ki bodo razveselile tistega bralca, ki se zanima za književnost na najvišji ravni. To je predvsem dvojce Rilke-jevih knjig, pa izbrano delo T. S. Eliota, pa dve knjigi Andričevih zbranih del, Nerudova knjiga **Priznanje**, da sem živel... Tako kot vedno: še najmanj se je treba bati, da bi zmanjkalo prave duševne hrane.

Kljub hudemu mrazu delavci IMP Ljubljana hite s polaganjem in urejanjem toplovodne napeljave do novega šolskega centra, ki ga grade delavci SGP Gradbinec ob Jesenici na Plavžu. (Foto in tekst: B. Blenkuš)

RAZPIS OBČINSKEGA SREČANJA DRAMSKIH SKUPIN

Namen srečanja je:

- predstavitev občinske dramske dejavnosti občanom,
- poživitev dramske dejavnosti v občini,
- dvig umetniške in strokovne ravni skupin,
- izbor dramske skupine za regijsko dramsko srečanje.

Srečanje bo od 11. do 19. marca, prijavljene skupine pa bodo nastopale v svojem domačem kraju.

SREČANJA se lahko udeležijo vsaka dramska skupina, ki deluje na področju občine Jesenice in pošlje svojo prijavo najkasneje do 31. januarja na naslov: Zveza kulturnih organizacij Jesenice — za dramsko srečanje.

PRIJAVA NAJ VSEBUJE: ime in naziv društva in skupine, ime in naziv dramske dela, ime in priimek avtorja in režiserja ter datum prireditve.

Posameznik prireditve v okviru Srečanja si bo ogledala posebna komisija.

Zveza bo sodelujoče skupine posebno nagradila.

Zveza kulturnih organizacij Jesenice

Umor v Orient-ekspresu.

Združeni moški pevski zbori Slovenskih železarn

Moški zbor Šentanelški pavri

V organizaciji komisije za kulturo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata železarn je bilo v soboto, 14. januarja, v dvorani amaterskega gledališča Tone Cufar na Jesenicah srečanje pevskih zborov SOZD Slovenske železarn.

Na koncertu so sodelovali: moški pevski zbor Šentanelški pavri iz Šentanela nad Prevaljami, pod vodstvom dirigenta Miha Šipeka, moški pevski zbor Fužinar Ravne, katerega vodi dirigentka Monika Plestenjak, mešani pevski zbor Prežihov Voranc, pod vodstvom Toneta Ivartnika, moški oktet Veriga Lesce, pod vodstvom Marjana Jemca, moški zbor Vintgar, pod vodstvom zborovodja Alojza Vengarja, komorni moški zbor Kropa, pod vodstvom dirigenta Egija Gašpersiča in ženski pevski zbor Jesenice, pod vodstvom Milka Škoberneta. Na programu so imeli slovenske narodne, borbene in umetne pesmi ter eno rusko in makedonsko narodno pesem, katere so za zbor pripravili skladatelji: Radovan Gobec, Samo Vremškar, Franc Venturini, Viktor Krivec, Luka Kranjec, Matija Tomc, dr. Anton Svab, Anton Heidrich, Benjamin Ipavec, Rado Simoniti, France Marolt, Sergej Žarov in Vojislav Simić.

Srečanje naštetih zborov je prikazalo ogromno prizadevanje delavk in delavcev, ki so pretežno zaposleni v slovenskem železarstvu in

Moški zbor Vintgar — Blejska Dobrava

Komorni moški pevski zbor Stane Žagar — Kropa

SKORAJ 200 PEVK IN PEVCEV

Moški pevski zbor Fužinar — Ravne na Koroškem

ki poleg rednega dela žrtvujejo mnogo ur svojega prostega časa za to, da ohranijo lepo slovensko narodno, borbene in umetne pesmi, kakor tudi pesem drugih naših in tujih narodov. Koncert je nudil lep pregled stanja in zmogljivosti pevskih zborov SOZD Slovenske železarn, pokazal je različne izvajalske dosežke, odlike in pomanjkljivosti. Slednje niso tako velike, da jih postopoma in z vztrajnim delom ni mogoče odpraviti. Koncert je pokazal, da tudi pevci amaterji z veliko volje do zborovskega petja in pod dobrim strokovnim vodstvom lahko dosežejo kvalitetne rezultate. Srečanje teh zborov tako po številu zborov kot po kvaliteti, upravičeno štejejo med uspešnejše in priljubljene množične zborovske manifestacije.

Srečanje pevskih zborov ni imelo tekmovalega značaja. To je bilo tovariško srečanje, na katerem so zbori prikazali del kulturne dejavnosti in dosežkov delavcev združenih v SOZD Slovenske železarn. Poleg prijetnega in občutenega petja smo na Jesenicah prvič doživeli, da se v vlogi dirigenta nekega moškega zbora pojavi ženska. Sicer to ni več novost pri šolskih pevskih zbora in skupinah, ali je zelo redek pojav pri odraslih, posebno pa pri moških zbora, »ker to je bilo včasih delo samo za moške«. Zato bi rekel, da je dirigentka Monika Plestenjak s svojim dirigiranjem osvojila jeseniške poslušalce.

Pred izvedbo skladbe Kurir Rada Simonitija, katero je izvedel ženski pevski zbor Jesenice, je besedilo zelo občuteno recitirala dijakinja gimnazije Katja Zmitek.

Za sklep koncerta so združeni samo moški pevski zbori polno dvorano navdušili in pozdravili s pesmijo Pesem o slobodi, pod vodstvom mladega dirigenta Egija Gašpersiča in s tem zaključili tradicionalno srečanje.

Zbore je pozdravil in se zahvalil za prijetno in občuteno pesem, predsednik skupščine kulturne skupnosti Jesenice Miroslav Noč, enotna spominska darila pa je predstavnikom zborov, skupaj s pozdravom in zahvalno izročil predsednik konference osnovnih organizacij sindikata železarn Jesenice Štefan Šerbič. Ropret

Mešani pevski zbor Prežihov Voranc — Ravne na Koroškem

Moški oktet tovarne Veriga Lesce

Ženski pevski zbor Jesenice

PO REVJI PEVCEV SLOVENSkih ŽELEZARN

Obiskovalci prireditve v Kropi in na Ravnah ter bralci tega glasila se bodo spomnili, da so se pevski zbori slovenskih železarnskih krajev že nekajkrat srečali na večerih skupnega prepevanja na revijah, kot jim običajno pravimo. Začetek tega sodelovanja je bil storjen v Kropi. Po sobotnem srečanju na Jesenicah je za nami še ena epizoda te serije, ki se bo še letos, septembra ali oktobra (bolje bi bilo oktobra), nadaljevala s koncertom v Lescah.

Morda se motim, prav veliko pa tudi ne, če takole na prvo roko rečem, da bi komaj še kakšna gospodarska panoga v Sloveniji premogla podobno revijo, podobne povprečne ravni. Žal je tokrat izostal prevaljski moški zbor Vres, ki bi s svojim prepričljivim odličnim petjem še posebno dvignil raven pevske kulture tega večera.

Vsi vemo, da take in podobne revije niso tekmovale. Seveda pa je povsem naravno, da se zbori kljub temu zanje po svojih močeh kar najbolje pripravijo, saj se želijo čim boljše postaviti pred poslušalce; ti dostikrat niso prav nič prizanesljivi, nasprotno, kar zahtevni sodniki so. Morda se k njihovim ocenam včasih priključijo tudi nekateri zunanji, neglasbeni momenti, vezani na poznanstva, simpatije, lahko tudi na nepriznavanje znanca ali sosedu, da bi bil sposoben kaj prida pokazati. Tu seveda prihaja do krivic, ki si jih ljudje med seboj prizadejamo. Med njimi so take, ki niso storjene vede in namenoma, pa boljše. Kaj šele take, ki so premišljene zaradi nevoščljivosti, zlobe, sovraštva in podobnih slabih lastnosti medsebojnih odnosov! Pa menda niti ni zato redek pojav, da nekateri v takem počutju pošteno uživajo.

Brez ocenjevanja dosežkov, brez medsebojnega primerjanja seveda ne gre. Tudi takrat ne, ko ni tekmovanja. Toda kdo in kako naj ocenjuje? Kakšni naj bodo kriteriji, ki bodo zadovoljili vse? So taki sploh možni? Mogoče pa so, a smo si ljudje tako različni, da je zame dobro, kar je zate slabo, seveda pa tudi nasprotno. Ni tako samo v umetnosti, v glasbi. Še daleč ne. Naj mimo-

grede spomnim na primere, s katerimi smo se spoznali s pomočjo televizije. Kdo med nami pa še ni doživel ob gledanju umetnostnega drsanja, da so sodniki dali druge ocene, kakor bi jih mi? Podobno je pri smučarskih skokih, orodni telovadbi in še marsikje. Razen tega vidimo, da se tudi ocene teh poklicnih sodnikov včasih med seboj prav nerazumljivo razhajajo, kar dostikrat diši (ali smrdi) po navijaštvu, vedno pa tudi ne. Različni kriteriji pač, ki pa so za prizadete ocenjevalce boleči.

Kako potem pri amaterjih, nastopajočih in ocenjujočih? Ničoli-kokrat je bilo že ugotovljeno, da je čas najpravičnejši razsodnik. Toda ta je počasen in velikokrat pozen in prepozen — posmrten. V življenju je pa tako, da ocenjevanje poteka hkrati z dogajanjem. Ocenjujemo vsi, ki smo kakemu dogajanju priča: nekdo le zase, drugi med štirimi očmi, tretji javno, četrti za hrbtom itd. Vse izrečene besede, ki pridejo v javnost, imajo odmev in vpliv na odnose med izvajalci in poslušalci ali gledalci. Najbolj odgovorno nalogo imajo žirije, ki naj razvrščajo, kolikor objektivno morejo, ali pa tisti, ki svoje ocene napišejo in jih objavijo v časopisu, na radiu in televiziji. Zapisana beseda ima dostikrat drugačen učinek od povedane in to je še dodatna težava, kajti marsikdo začne brati tudi med vrsticami, razpreda misli po svoje in jih konec koncev pripiše piscu. Pa smo na eni

(Nadaljevanje na 14. strani)

